

Megjelen hetenkint kétszer
szerdán és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoraljaújhely, Fő tér 9 szám.

Telefon: 42. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Nyitlőterben minden garmond sor 40 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

Előfizetési ára:

Egész évre 10 korona, félévre 5 kor
negyedévre 2.50 korona.

— Egyes szám ára 10 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petít betűknél nagyobb, avagy
disztribúttal, vagy kerettel ellátott hir-
detések térmérték szerint egy négyszög-
centim. után 8 fill. — Állandó hirdeté-
seknek árkedezmény.

A nemzeti munka.

— jul. 20.

Szinte aggódva kérjük, ha vajjon a magyar közvélemény Tisza István grófnak a felirati vita során elhangzott nagyszabású beszédét úgy fogja-e átérteni és átérzeni, ahogy ezt méltán megérdemli a benne lefektetett nagy gondolat, hogy testvéri béke, őszinte megértés és egyetértés teremtsék a magyar nemzet és a politikai magyar nemzet részét képező nemzetiségek közt?

Amidőn Tisza István gróf szólásra emelkedett és kijelentette, hogy nem pártszempontból kívánja e nagy kérdést fejtegetni, arra hívta fel az egész magyarságot, hogy minden párttekinetet félretételével ismerje fel ez ügy nagy horderejét és nyújtson segédkezet ahhoz, hogy az az átkos huza-vona, mely a nemzetiségi kérdésben, lelketlen agitátorok lelketlen munkája következtében régen uralkodik, megszűnjék és helyébe lépjen a testvéri együttműködés a magyar nemzeti állam eszméjének üdvére.

Az alkalmosságát annak, hogy Tisza e gondolatot felvette, megadta az a magyar szempontokból mindenképpen örvendő tény, hogy a legutóbbi választások, melyek a maguk eredményével nem egy nagy hazugságot tettek csuffá, lesújtó kudarcjal jártak a nemzetiségi pártra, melynek csak alig néhány tagja tudott mandátumhoz jutni. Bebizonyult, mint ahogy Tisza István igen találóan mutatott rá, hogy azok, kik mint a nemzetiségek vezetői geráltak magukat, épenséggel nem vezérek és épenséggel nem birnak a maguk fájánál azzal az erővel és befolyással, melylyel hivatkozni szerettek.

Az a finom disztinkció, melyet Tisza István a nemzetiségekről és a nemzetiségi pártokról adott, nem tűri meg a kifogásoló kritikát és méltán volt nagy hatása annak a kijelentésének, hogy tárt karokkal hajlandó elébük menni a magyar haza nem magyarajku polgárainak, hogy jogos kívánságait teljesítse, a mennyire ez a nemzeti állam érdekeinek károsodása nélkül lehető, de sohasem lesz hajlandó arra, hogy lepaktáljon nemzetiségi párttal. Vajjon megértette-e őt Justh Gyula, aki a választások során igenis paktált a nemzetiségi pártokkal, az agitátorokkal, akik mindenkor a legvadabb módon izgattak a magyar faj és

a magyar állameszme ellen. Hisszük, hogy igen, mert amidőn Tiszának az a kijelentése elhangzott, Justh Gyula — lesütötte a szemét.

A nemzetiségi agitátorok le-törtek és ma már talán semmi akadály a nincsen annak, hogy a kölcsönös megértés érdekében nagy akció induljon meg, amint-hogy Tisza szavaiból, rejtett módon bár, de kivehető volt, hogy ily akció tényleg van is készülőben. Mi hátrálthatná a sikert? Tisza István gróf beszéde nyíltan dokumentálta, hogy a magyarságban megvan a legmesszebbmenő jóakarát az idegen nemzetiségi honfitársainkkal szemben. Amit a magyar parlamenti életnek ez a fezférfia elmondott, a szeretet hangján volt elmondva és kétségtelenül úgy van, hogy az egész magyar közvélemény támogató módon ott lesz a miniszterelnök háta mögött, ha ez megteszi a maga lépéseit ebben a nagy ügyben. És az idegen nemzetiségi polgároknak is meg kell érteniök, hogy helyesebb nekik a Tisza István gróf szavára hallgatni, semmint az agitátorok izgatató befolyásának engedni. Mert úgy van az, ahogy az illusztris szónok szinte megható módon fejtegette: izoláltnak, fajkonok nélkül állunk itt Európában magyarok és nemzetiségek. Egymás erősítésére, egymás fejlődésének elősegítésére kell törekednünk, hogy teljes sikerrel végezhessük a keleti kérdésekkel szemben való nagy missziókat.

Mindenképpen bizonyos azonban, hogy az új politikai korszaknak csak dicsőségére válik ez a kezdeményezés, mely állami életünkben alaposan ki akar küszöbölni egy átkot, hogy a sok félreértés és a rosszakaratszülte sok testvérharc helyén áldást fakaszson. Ime ez az igazi nemzeti munka! De ebben magyar részről közre kell működnie mindenkinek, aki e nagy ügyet átérzi és átéli és nem frázisokat, de eredményeket vár attól a politikai irányzattól, melynek a most lefolyt választások az ország ügyeinek intézésében vezető szerepet juttattak. Ki kell alakulnia — érzésben és igyekvésben — annak az egységnek, amely nagygyá és erőssé teheti Magyarországot. A megértés és nem a nyers erőszak politikájával kell megoldani a nemzetiségi kérdést és ez a politika lehet csak egyetlen garanciája annak, hogy az ország keretein belül lévő minden nemzetiségi aspiráció elenyészessen.

A hegyaljai segélyakció.

— Tanácskozás a földmivelésügyi miniszteriumban. — A hatszázezer koronás kölcsön. — Rendkívüli közgyűlés előtt. —

Tavaly a peronoszpóra pusztított a szőlőshegyeinken és ezidén a jégvert tönkre minden virágzó és hatalmas fejlődésbe kapott életet. És keserves, szomorú az a két esztendő, amit közvetlen egymásután értünk meg. S mintha a baj még nem volna teljes: az eső nap-pap után megered, folytonosan boros az időjárás és a tavalyi ösmerős: a peronoszpóra — a mindenfelől jött jelentések szerint — újból garázdálkodik a Tokaj-Hegyalján. Amit a jég megnagyított, azt a peronoszpóra és a szőlőmoly készülő learatni és vajmi keveset jelent az, ha nap-nap után fejesóválvá konstatáljuk, hogy ugyancsak kemény idők járnak erre mifelénk.

A segélyakció, melyhez annyi jogos reménykedést fűzünk, egy nehéz stáció elé jutott. A kormány hajlandó már most — a jövő évi munkáltatásra adandó segélyül — 600 ezer korona kölcsönt a Tokaj-Hegyalja rendelkezésére bocsájtani, azonban kiköti, hogy a vármegye törvényhatósága vállalja a jótállást a 600 ezer korona után. És itt, ezen a ponton fordul meg a dolog. A jótállás kétségkívül nagy kockázatokkal jár és kérdéses, vajjon a törvényhatóság vállalja-e ezeket a kockázatokat.

Tanácskozás a miniszteriumban.

Mint azt már megírtuk *Thuránszky* László vármegyei főjegyző pénteken Budapestre utazott fel, hogy résztvegyen a földmivelésügyi miniszteriumban — a segélyakció tárgyában — megtartandó tanácskozáson. A szombaton délelőtt lefolyt tanácskozáson a földmivelési kormány részéről *Kazy József* államtitkár, *Lónyay Ferenc* miniszteri tanácsos, *Lekky István* min. osztálytanácsos, *Kosinszky Viktor* főfelügyelő, a jogügyek igazgatója s földmiv. miniszteriumi számvevőség több tagja vett részt. A vármegyét *Thuránszky* László főjegyző és a tokajhegyaljai szőlő-nagybirtokosokat *Constantin* Géza képviselték.

A tanácskozáson *Lónyay Ferenc* miniszteri tanácsos bejelentette, hogy a minisztertanács a tokajhegyaljai szőlőbirtokosoknak ez évre adandó kamatmentes kölcsönül 600 ezer koronát szavazott meg. A kölcsön kamatmentes és 5 év alatt lebonnyolítandó visszafizetése 1913. április elsején venné kezdetét. Minden szőlőgazda katasztrális holdankint 150 korona kölcsönt kap, de a kölcsönből csak azok a szőlőgazdák részesedhetnek, akiknek szőlőiben legalább 50 százalékos kárt okozott a jég és a kölcsönre reá vannak szorulva. Azonban a kormány kiköti, hogy a 600 ezer koronáért a vármegye törvényhatósága vállalja a jótállást és a kölcsön kiosztásával a zemplénvármegyei gazdasági egyesület előterjesztésére, a vármegye alispánja bizassék meg. A kormány a gazdasági egyesület azon kérését, hogy a kölcsönök jótállás nélkül adassanak és egyedül a telekkönyvi bekebelezés által biztosítsanak, ezidő szerint nem találta teljesíthetőnek.

Mit mond a főjegyző?

Beszéltünk e tárgyban *Thuránszky* László főjegyzővel, aki a következő felvilágosításokat volt szives adni:

Táviratilag hívta föl a földmivelésügyi miniszter pénteken a vármegye alispánját a fővárosba, hogy résztvegyen a segélyakció módozatait megvitató tanácskozáson. — Miután *Dókus Gyula* alispán jelenleg szabadságon van, a vármegye képviselőjében én utaztam föl. A tanácskozás azonban kötött marsrutával dolgozhatott csak, mert a minisztertanács a segélyakció módozatait mindenben megállapította már. A kormány a 600 ezer koronás kölcsön fedezetül a vármegye jótállását akarja lekötöni; éppen azért tartom kívánatosnak, hogy a sajtó minél részletesebben foglalkozzék a dologgal és minél közelebbről ismerje a nagyközönség a dolog lényegét. Ha a vármegye elvállalja a jótállást, nagy kockázatokot vesz magára. Oda fenn a miniszteriumban azzal biztatgattak, hogy a legrosszabb esetben a 600 ezer koronának egy harmada vess el és öt éven át, évenként csak 40 ezer korona terheli a vármegyét. Ez a 40 ezer korona azonban egy százalékos pótdó. És jövőre segélyül 1 millió 600 ezer koronát kérünk és ha a jótállást vállaljuk ez idén, akkor a jövőre sem térhetünk ki előle. Ezidén 600 ezer, jövőre meg 1 millió s 600 ezer koronáért kellene a vármegyének jótállania s ennek a hatalmas összegnek — mint odafenn számítják — ha csak egy harmada vess el, az is 7—800 ezer korona. Nagyon meggondolandó hát a dolog. Meg is mondtam a tanácskozáson, hogy nem arról van szó, hogy a kormány a kölcsönait biztosítsa, de arról, hogy rajtunk segítsen. Mi nem könyörödományt, de munkáltatási segélyt — kölcsönformájában — kérünk és az egész akció eredményessége most azon fordul meg, hogy vállalja-e a vármegye törvényhatósága a jótállást vagy sem. Amint az — e tárgyban kelt — miniszteri intézkedés lejjön hozzám, a vármegye törvényhatóságát azonnal rendkívüli közgyűlésre hívom össze.

Az új fordulat.

És amikor ilyen fordulatot vesz a segélyakció dolga, újból hangsúlyozzuk, hogy a kormánnyal való tárgyalásoknak megszakadniok nem szabad. Akár vállalja a vármegye törvényhatósága a jótállást, akár nem: a Tokaj-Hegyaljának lábra kell állania. És ha a magunk ereje nem elég ahhoz, hogy kiaverhessük a minket ért katasztrófákat: a kormánynak segítségünkre kell lennie és ha a segélyakció csak amolyan tessék-lássék és nem gyökeres eredményeket produkál, akkor már a közeljövő igitolni fogja a szőlészeti szakosztályt. Nem maradna más hátra, minthogy a szőlőgazdák hagyassák abba a szőlők művelését és induljon veszendőbe az a hatalmas gazdasági kultúra, mely a Tokaj-Hegyalját a nemzeti értékek élére állította.

Hiszünk abban, hogy a kormány méltányolja és kellően értékeli majd a nemzetgazdasági jelentőségét annak, hogy újból virágzásnak indulhasson a Tokaj-Hegyalja. És bizunk abban,

hogy a kormány nem köti majd magát kicsinyes szempontokhoz és akkor, amidőn idáig is olyan eklatáns bizonyosságát adta a Hegyaljára való nemes készségeinek, nem hagyja majd, hogy jelentős nemzeti erőforrások hosszú időre elapadjanak.

Vasárnap délután . . .

— A Gortvay—Buza affér. — Népgyűlés a Vadászkürtben. — Némely reflexziók. —

Vasárnapra — a tulsó oldal jó voltából — meg volt a görögűz. A Gortvay—Buza affért megtették a Buza Barna legszemélyesebb hívei a sajtószabadság sérelmének, haragos plakátok jelentkeztek minden utcákon és ezzel a beharangozással kezdetét vette vasárnap délután a Vadászkürt kerthelyiségében: a nagy színjáték. Rekkentő, keserves a nyári hőség és az egyéb délutáni szórakozások mellett szívesen vesz az ember egy népgyűlést is. Publikum ha nem is épen nagy számmal — de akadt és az urak meg szónokoltak — dühösen, veresre pirult arccal — a sajtószabadságért.

Es idejegyezgetve az elmúlt eseményekről való híradást, konstatálnunk kell, hogy a Buza—Gortvay affér minden ízében személyes ügy, két férfinak egymás között akadt privát afférja. S ha meg vannak a tulsó oldalon a buzgóságok arra, hogy ezt az affért a sajtószabadság sérelmének lássa a publikum, hát annak csak egyetlen oka van. A választási mozgalom elcsendesedtek, azok a viharos s szenvedelmes hullámok elsimultak: el kell hát újból minden reklám, mely a Buza Barna hírének csak öregbítheti. Maga az élő, eleven sajtószabadság Buza Barna — mondják ilyenformán a tulsó oldalon — ide növekedett a mi egykoron való követünk és most, hogy afférja akadt Gortvay Aladár, természetes tehát, ha csak a magyar sajtó szabadság és a Gortvay Aladár afférjáról lehet szó.

A közvélemény azonban kell, hogy tisztán lásson. Nem arról van szó itt, hogy a kritika elütessék ellenőrző jogától és még az árnyéka sincs meg annak sehol, mintha bárki is a sajtószabadság ellen akarna törni. De igenis a Gortvay—Buza affér következtében annak a személyeskedő, elfogult és kicsinyes rugókra épített hadjáratnak, melylyel a főispán ellen Buza Barna harcok hónapok óta. A kritika ellen — ha az objektív és jogos — senkinek sem lehet kifogása és a kritika joga kell, hogy minden körülmények között megóvassék: de elvégre a gyanuval való hadakozásban, a gyűlölködésben Buza Barnának is határt kell ismernie. Azt a kritikát, mely a köztisztviselőnek szól, kellő respektussal fogadjuk, de ha annak a hajszának, mely az ember ellen irányul — elébe áll bárki is és szót emel ellene: azt nem vagyunk hajlandók a sajtószabadság terhére könyvelni.

Újjé, a Vadászkürtben.

Nagy hű-hóval, lármasan folyt le a népgyűlés. De nem volt minden vasárnapi kedélyesség nélkül való. A kurucok csikorgatták a fogaikat és úgy nekikészülődtek, mintha legalább is kiakarnák végezni Gortvay Aladárt. Apró gomolyokban lepték el az utcákat és hangos szóval magyarázták, hogy sérelem esett a sajtószabadságon és ha vitéz elődeink vért ontottak, hát ők most szót fognak ontani — a sajtószabadságért.

Es híven, tárgyilagosan állapítjuk meg a tény, amikor azt írjuk, hogy a vasárnapi népgyűlés fiaszkóval végződött. Maximálisan 500 főnyire tehető a jelenlévő publikum és a jelenlévők javarészt bizony az a közönség adta, mely egy forma szívéllyességgel nézi végig a vásári mutatókat Vörös ökörben és a népgyűlést a Vadászkürtben. Az intelligenciának alig néhány tagja volt jelen és elmaradt a népgyűlésről az

iparosság javarésze is. A Buza Barna leghívebb táborára köré gyűrűzött a pár száz főnyi publikum és harsogott és lelkesedett sok buzgósággal.

A népgyűlésen *Matolai Etele* elnökölt. Az első számot — a konferenciák számát — *Illésházi Endre* vitte a polgártársak elé. Szemlényeket adott a vezéreikből és olyanformán festett a beszéde, mintha egy lendületes felhívás akarna lenni — az előfizetésre. Utána az országos függetlenségi és 48-as párt képviselőjében megjelent *Lovászy Márton*, országgy. képviselő beszélt. Tüzesen, sok szónoki készséggel. Beszélt a sajtószabadság értékeiről és áradó szóval méltatta a Buza Barna publicisztikai érdemeit. S a dolog nagyon természetes: Buza annak a „Magyarország”-nak a vezéreikirója, melynek *Lovászy* a felelős szerkesztője. És — tetszik tudni — az egyik varju nem marja ki a másik szemét. Azután egy vékony, cingár emberke kapaszkodott fel a dobogóra és elmondta, hogy *ő Lajos Dénes*, a „Magyarország” belső dolgozója és eljött megbotránkozni a Gortvay Aladár támadása fölött. Még *Hericz Sándor* beszélt és azután *dr. Bettelheim Jakab* terjesztett elő egy irgalmatlanul hosszú határozati javaslatot. Műsoron kívüli szám is volt: a *dr. Holló Andor* levele, melyben a mozgalomhoz való csatlakozását jelentette be.

Es most széjjel oszlott a publikum. Az intéző bizottság szeme diadalmasan ragyogott és szinte lesit az arcukról a kérdés, hogy ime megmentették a sajtószabadságot. És nekünk csak két megjegyzésünk van: 1) A sajtószabadságot nem kellett megvédeni, mert nem támadta meg senki és legkevésbé Gortvay Aladár. 2) A sajtószabadság nemcsak azt jelenti, hogy mindent meg szabad írni, de azt is, hogy csak igazat szabad írni. S ezt egész bátran megszivehették volna — akár a népgyűlés során is — a tulsó oldal orgánumai.

Reflexziók.

Az *Ujság* amikor számot ad az ujhelyi népgyűlésről, maliciozusan jegyzi meg, hogy a koalíciós rezsim idején Buza Barna volt az első, aki az ellenzéki sajtó megrendszabályozását követelte. Ennyire van jóba Buza Barna a sajtószabadsággal és csak ennek a barátságának az illusztrálásul utalunk egy másik tényre. *Rakovszky István* az elnöki székéből — vihart vetve és vihart aratva — konstatálta, hogy a sajtó csak vendégjogon van jelen a parlament ülésén. Ertsük meg jól: a parlament nyilvános és nem zárt üléséről van szó és a *Rakovszky* enunciaciója szerint akkor parancsolhatja ki a képviselőhöz a sajtót az üléseiről, amikor jól esik neki. És ehhez a reakciós izü, maradi kijelentéshez a legélénkebben Buza Barna helyeselt. Sokkal súlyosabb megsértése volt a *Rakovszky* kijelentése a sajtószabadságnak, mert a parlament üléséről adott tudósításokat hallgattathatta volna el, mintha bárki is — ha ugyan beszélhetünk ez esetben a sajtószabadság sérelméről — tetteles inzulással akarja elnémitani a személyeskedő kritikát: de Buza Barna akkor csak helyeselni tudott, egyáltalán nem fájt neki a sajtószabadság. Hja, az ujságok nagyon kurtán bántak abban az időben Buza Barnával és ugyancsak agyonhallgatták a felszólalásait.

A másik reflexziókat az *Illésházi Endre* szereplése adja. Emlékeznünk még nagyon jól azokra a nem régen mult időkre, amikor *Illésházi* a vádak egész seregével rontott Buza Barnának. És Buza Barna kurtán — fufcsán, csak annyit felelt, hogy *Illésházi* egy megalkodott, tizenhárom próbás darabont. S itt, ezen a ponton hat pikánsan az *Illésházi* szereplése. Addig, amíg csak vádol és az ügyvéd urnak kellemetlen mondatjai vannak, addig darabont, akivel nem áll szóba, de amint — dicsérő ének-

kel — feléje fordul, már Buza Barna is meggondolja a dolgot és kapva-kap a fegyverbarátságán. Hát ez sem igazságos dolog és a hiba nem az *Illésházi* lelkét nyomja. S máshol kell ennek az apró históriának a nyitját keresnünk: a kellemetlen támadásokat akarta csak letorkolni Buza Barna azzal a darabont szóval és most, hogy *Illésházi* a harci harsona helyett a szelid szavú, lágy fuvalát szedte elő, Buza Barna siét elfelejteni, hogy valamikor — s nem is olyan régen — szóba sem akart állani vele. A tisztánlátóknak ennyi elég.

VÁRMEGYE és VÁROS.

(A rendőrség államosítása. Hiteles forrásból nyert értesülés szerint ez a fontos kérdés végre megoldás előtt áll. A belügyi kormány magáévátette a már gróf *Andrássy Gyula* minisztersége alatt készült javaslatot s azzal egy országos értekezlet után, a parlament elé lép. Az államrendőrség főnöke egy rendőr-miniszter lesz.)

(Jegyzőgyűlés. A nagymihályi járás jegyzői *Bajusz Andor* főszolgabíró elnöklelte alatt folyó hó 15-én tartották meg szokásos értekezletüket. Az értekezleten a jegyzőkar teljes számban résztvett. Az értekezlet főbb tárgyai voltak: a községek tartálékálpjának mikénti létesítése, a községi építkezések, a takarmány és életneműek elhelyezése tűzbiztonsági szempontból, a kivándorlás korlátozások s az utelvelek kieszközölése körüli eljárás. A tárgyak mindenike hosszabb eszmecsere után igényelt s mindenike nagy körültekintéssel tárgyalatott.)

(Elmaradnak a szemlék. A honvédelmi miniszter rendeletet adott ki, mely szerint a legénységi állomány tartálékosainak ellenőrzési szemléje ez éven elmarad. A tisztai bemutatkozás azonban megtartatik.)

Az év végeztével.

Beszámoló az iskolai értesítőkről.

(I.) Szívesen várt vendégeink minden éven. Jul. elején már nehezen várjuk őket, főleg mióta egy újabb irányzat kapott uralomra az értesítő készítésénél. A régi sablonos, száraz évkönyvek helyett ma már irodalmi és könyvtári értékkel bíró füzeteket kapunk s csak elvéve találkozik olyan, mely absztrakt fogalmakon rágódik, vagy a legmagasabb filozófia tanaival untat. Ma kitűnően szerkesztett, élénken megírt, oktató és a szükséges felvilágosításokat a legrészletesebben tartalmazó értesítőben számolnak be az intézetek vezetőségei egy év munkájáról s annak eredményéről. Megelevenedik az iskola a maga nemes misszióju belső életével és a szürke sorok, a tömört oldalak nagyszerűen dokumentálják, hogy milyen lázasan és mennyi értékkel folyik — az iskolák falai között — az eljövendő új Magyarország megépítése.

Gondosan, figyelemmel olvassuk át e füzeteket. Sok részük annyira közérdekű dolgokat tartalmaz, hogy mentől szélesebb körű ismertetésük szinte irodalmi feladat. Csupa reális, gyakorlati értékű impresszió mindaz, amivel az értesítő szolgál és a legteljesebb figyelmet érdemli meg az a lelkiismeretes pontosság, az a hozzáértés, mely az értesítő javarésznének összeállításával hű képét adja a lefolyt iskolai tanévrnek. A szerkesztőségünkhöz beérkezett értesítőket rövid kivonatokban a következőkben ismertetjük:

A kegyesrendiek vezetése alatt álló sátoraljaujhelyi róm. kath. főgimnázium 1909—10. tanévi értesítőjét *Nyilassy Károly* főgimnáziumi igazgató állította össze. A 110 oldalra terjedő s technikai kiállításában is igen izléses füzetben 49 oldalt foglal

el *dr. Visegrády János* kegyesrendi tanár nagyértékű, forrásmunka becsével bíró tudományos ismertetése a kegyesrendiek sátoraljaujhelyi házi könyvtáráról, mely 5000 kötetből áll s igen sok olyan középkori darabot tartalmaz, melyeknek értéke rendkívül nagy. A vonzó, nem száraz doktriner stílusban megírt szép dolgozatot a legnagyobb lelki élvezettel olvassa végig a tudomány minden barátja.

Ismerteti az értesítő a most már teljesen kész új főgimnáziumi épületet, bemutatva azt rajzokban is, felsorolva az építkezés történetét s költségeit, melyek 200,000 koronát meghaladtak.

A szokásos hivatalos rész következik ezután, a tananyag ismertetésével, a jutalmazott és ösztöndíjas tanulók felsorolásával.

Tanított az intézetnél az igazgatótón kívül 12 okleveles rendes, 3 helyettes és 4 nem kath. hittanár. Ezek közt kegyesrendi 11.

Az ifjuság Önképzőköre igen szép eredményt mutatott fel Zene-kara pedig ez éven egy 1000 korona értékű zongorát vásárolt.

Minden hazafias ünnepélyt, mint okt. 6. márc. 15. kegyelettel ült meg az ifjuság. Voltak kirándulások és tornaverseny is.

Az érettségit tett 32 ifju közül 4 megye papi, 4 jogi és 6 orvosi pályára. A többi megoszlik a katonai s a reál pályák között.

Vizsgálatot tett az év végén 339 tanuló. A tanulmányi eredmény statisztikájára szerint a bukottak száma 83, vagyis 25 százalék. A klaszifikációkból általán véve vagy az anyag gyöngesége, vagy a szigorú bírálat tünik elénk. Jeles tanuló csak 12 van s jó 39, 205 már a gyenge kaszthoz tartozik.

Végül közli az értesítő a jövő tanévre szükséges tudnivalókat s a használandó tankönyvek jegyzékét. Elismerés illeti az intézet érdemes igazgatóját a gondos összeállításért.

A NYÁRI UJHELY.

Enyhe, illatos nyári este. A széles, asszonyosan kacér idő délután végigzaporozta az utcákat és mintha májust élnők, friss és hűvös az este. A Wekerle-téren és a Kazinczy-utcán sorjában gyulladnak föl — fehér, messzire ható fényességgel — a villamos lámpák és ebben a nagyvárosias, tarka ragyogásban mikor tele lesz az utca vidáman habozó közönséggel, szinte elfelejtjük, hogy egy apró város vagyunk és keserves robottal szántjuk nap-nap után az életet. A kávéházak nagy, nyitott ablakai mögül kiárad a cigány muzsika és ott hancuroznak a jókedvű dallamok a juliusi levegőben. Csupa lágy, vidám zsongás az utca és könyvedén, elegánsan egymásba szövedő sok száz szín: ez a nyári Ujhely és olyan tarka és olyan cifra, mintha valami bolondos kedvű piktor palettájáról került volna a Hegyalja tövébe.

Hétfő este van. Szenzáció is akadt. A Zempléni Ujság nem többel és nem kevesebbel fordult a főispánhoz, minthogy mondjon le . . . S a dolog csak ott pikáns, hogy a Zempléni Ujság még a mult héten a leg-harcra később hiva volt a főispánnak és egyenesen máglyára akarta hurcolni Buza Barnát, amiért állandóan Meczner Gyulával van megakadva.

A kávéház terraszán — egy apró asztal körül — két ur beszélget. Az egyik most olvasta el a Zempléni Ujságot és azután csöndes, ha k hangon megszólal:

— Nem értem ezt a lapot.

A másik: Ne higgye, hogy maga az egyetlen ember, aki nem érti.

Az egyik: Hiszen még a mult héten borzasztóan tömjénezte a főispánt.

A másik: Hja, az még a múlt héten volt. Es ez nagy idő.

Az egyik: Mi az a nagy idő? Hét nap.

A másik: Szórol-szóra igaza van. Csak hogy a múlt héten a felelős szerkesztő nem volt idehaza s a főszerkesztő csinálta a lapot: hát a főispán mellett argumentált az újság.

Az egyik: Na és most?

A másik: Mit akar még? Most a főszerkesztő nincsen idehaza és a felelős szerkesztő szerkesztett: az újság tehát támadja a főispánt. Ebben csak van logika?

Az egyik: Logika az nem sok, de valami amerikai izű ötletesség, az határozottan van benne.

A másik: Ha szabad tudnom: mi az az amerikai izű ötletesség?

Az egyik: Hát nézze barátom, az egyik héten támadja a főispánt és akkor megszerzi a Buza Barna híveinek a szimpátiát, a másik héten meg a főispán mellett hadakozik és Buza Barnát támadja, akkor meg a főispán híveinek a jó indulata után fut. Es így próbál megélni hétről hétre a hol innen, hol meg onnan összeszedett szimpátiákból.

A másik: És most engedjen meg, de azért én még sem értem a rébuszt, amit a Zempléni Újság adott föl.

Az egyik: Kedves barátom — komolyan szólva — mondjon le arról, hogy valaha is megértse...

Es kergetődznek hosszú sorban a jókedvű incselkedések. Csupa élet és csupa eleve ség az utca. A levegő tele van vidám, pattogó ritmusokkal és a tarka, pompázó színek apró és könnyelmű mesék varázsával fogják meg az embert. Jókedvű kacagás végig minden és a friss, egészséges illatokkal tele júliusi este mintha elfedne mindent, a mi meghuzódik a falak mögött: a sok keserves gondot, ami ott leszködik a jókedv nyomán és a kemény, izmos edzett elszánt-ságot, amivel végig kell verkednünk a sorjában egymásután ránk virradó napokat. Es a nyáresti káprázatokat egy-kettőre elmossa az élet.

Sigma.

Ön még nem tudja?

Olvassa el a Szegő féle hirdetést.

HIREK.

Julius van. Így mondja a kalendárium — rekkenő nyáridő — s a jó öreg föld, ugylátszik, agkori gyöngeségben szenved és olyan tréfákat produkál, amilyenekre a legöregebb száz éves jóvendőmondók sem emlékeznek. Ezidén szövetkezett a Halley üstökös és a legnagyobb könnyelműséggel felforgatta az évszakokat. Olyan tavaszt adott, hogy csak úgy szédelegettünk a hőségétől. Megérlelte a sárga kalászokat, a hamvas gyümölcsöket és számtalan rügyet fakasztott a szőlőtőkén. Az ember pedig fel-emelte fejét és büszkén, elbizakodottan nézett a jövő elébe. Több sem kellett földanyáknak. Gondolta magában: no most megbüntettek elbizakodottságokért! — Megüzente a felhőknek, hogy várja őket egy barátságos zsurra. A felhők pedig ereszkedtek, összezsapatk és megeredtek az ég csatornáit. A patakok nagyzási hóbortba estek és elöntötték a mezőket, elpusztították Krassósörényt. Meghökken a magyar, de aztán szokása szerint legyintett és azt mondta megnyugodva: semmi, jut is, marad is. Az öreg föld azonban nem packázta magát, hanem meghívta a felhők istennyilás, jeges kisöcscséit is és pár perc alatt oda lett a Hegyalja vetése és Tokaj tőkét csupaszra verte a jég. Azóta pedig olyan elsőrangú változatossággal produkál egyszerre áprilist és októbert, hogy a szegény milliomas

nyaraló nem fogy ki a gondból, milyen ruhát váltson félóránként. Mintha már elég volna a tréfából, öreg, becsipett földanya, kérünk már tisztelettel egy kevés, becsületes kánikulát. Sajtó utján kérünk, az pedig, mint méltóztatik tudni, manapság elsőrangú nagyhatalom, tehát gondolja meg magát, öregünk és térjen észére!

A nagy gyakorlat előtt. Az ezidei őszi nagy hadgyakorlat, mint azt már a "Zemplén" is közölte, Zemplén vármegye északi részén fog lezajlani. A hadgyakorlaton részt vesz a király és a trónörökös is, akik Sztropkón fognak lakni. A Galicia felől támadó két hadtest vezére Frigyes főherceg lesz. A védelmet a kassai VI. hadtest és egy honvédszázados vezeti. Az őszi gyakorlatot megelőzőleg — mint Miskolcra írták — Miskolcra is nagy katonai összpontosítások lesznek. Augusztus hó 1-én jön Miskolcra a 65. gyalogezred munkácsi és besztecebányai zászlóalja és a miskolci 10. honvédszázados ezred egri és sátoraljaujhelyi zászlóalja. Miskolcra és környékén ez alkalomból ezredgyakorlatok lesznek. Augusztus hó 21-én érkezik Miskolcra az első és második honvédszázados ezred, mely 22., 23. és 24-én lesz Miskolcra, ahol harszerű cél-lövészetet fog végezni.

Megbízás. A földművelésügyi m. kir. miniszter Unghváry László erzsébetanyai (Czigánd község) lakost, a gazdasági tudósítói tiszttel bízza meg.

Népművelés. Szép és értékes példáját adta dr. Takács Menyhért jászvári prépost, a premontrai rend feje annak: mi módon lehet a kívándorlást eszköztetni. A rend egyik birtokán ugyanis 1400 hold földet parcellázott s azt két község lakosainak holdankint potom 200 korona örökön átadta. A prépost e tényével száznál több, kivándorolni készülő családot tartott meg a hazának.

Évforduló. Julius 31-én lesz 62-ik évfordulója Petőfi halálának. Az irodalmi körök országsszerte emlékülnepet rendeznek e napon a nagy költő apoteozisaként.

Aratásunk. Vármegyénk első vidéki járásában az aratás csaknem teljesen befejeztetett s a cséplőgépek bugása is felhangzik már a hajnali csendben. Ahol jég nem érte a határt, ott eddig nem látott bőség van. A szerenesi járás csaknem egész területén különösen gazdag aratás volt. Soha nem láttunk annyi vidám, mosolygó gazdaembert, mint odalent látni most. De nem kevésbé volt kitűnő a kalászosok termése több más járásban is s mondhatjuk, hogy földművelő népünk ez éven minden bajától, terhétől képes lesz szabadulni. Az életárak a bőtermés dacára is elég magasak arra, hogy a termelők ne panaszkodhassanak.

Letelt a 40 nap. Tegnap mulott el Medárd után a 40-ik nap. Vendéglősök és fürdőzők reménykedve nézik, várják, ha megszűnik-e a hős, esős idő s felderül az árnyék keresésére készített nyári forró nap, mely ma a Kánikulát vezeti be.

Öngyilkosság a kórházban. Kálmán Béla nyírlővői református lelkész néhány héten át kezelte magát súlyos idegbaja miatt a sátoraljaujhelyi Erzsébet kórházban. Az elmeosztályon ápolták és magánzárkájába volt. Hétfőn a hajnali órákban amint felkelt, egy törülközőt kért Ladár János kórházi ápolótól a mosdóhoz. Amint megkapta a törülközőt, visszament a szobájába és egy ellenőrizetlen percben a — törülköző segítségével — felakasztotta magát az ablak zárkilincsére. 10—15 perc múlva Ladár bement a cellájába, hogy segítségére legyen az öltözködéskor. Holtan találta már a szerencsétlen lelkészt s a nyomban elhívott orvosi segély is csak a beállott halált konstatalhatta. Az orvosrendőri boncolás

megejtése után ma temették el a szomorú véget ért református lelkészt.

Lóverseny Sárospatakon. Az a hatalmas és intenzív előreigyekevény, mely Sárospatak fejlődésének valóssággal szárnyakat ad, minden vonalon megtermi a maga produkcióit. A sárospataki Gazdakör legutóbb lóversenyt rendezett a Bodrog partján elterülő Gerend-völgyben. A lóversenyen megjelent családjával herceg Windischgrätz Lajos is. A versenyen, melyen sárospataki és környékbeli gazdák lovai vettek részt, a versenybírói tisztelet Windischgrätz Lajos látta el. A versenyző lovasok szép eredményt értek el és tekintve, hogy a lóverseny intézményével a gazdaközönységnek közelebbről még nem volt alkalma megismerkedni, a verseny általánosságban jól is sikerült. Szép számú publikum volt kin a mezőn és mélyre gyökeredett a nézet, hogy a gazdaközönység részére rendezendő lóversenyek rendszeres meghonosítása föltötte kívánatos, úgy a lötenyésztes, mint a gazdaközönység szempontjából. Az első nyertes ló tulajdonosa Havrilla Mihály sárospataki gazdaember, ki játszva vitte el Villám nevű lovával nagyszámú versenyző társai előtt az első díjat.

Mikor vihar jár. Folyó hó 13-án hatalmas viharok jártak Nagymihály határában. Az önszínű sűrű felhők raja elfogott minden világosságot s a mezőn dolgozó emberek az eső előtt menedéket keresve elég megdöbbenéssel a közelben lévő lombos fák alá húzódtak. Izbugyán a Davidovits gazdaságában nyolc felvidéki ruhán aratomunkás esett e gondatlanság áldozatául. A munkások az eső előtt a mezőn levő fa alá húzódtak, a villám a fába ütött, mire a fához támaszkodó egyik munkásszöny szörnyet halt s a többiek csak kisebb nagyobb sérülés árán menektek meg a biztos haláltól.

Automobil szerencsétlenség. Vasárnap délután egy automobil száguldott Önd községből Rátka felé az országúton. A soffőr vigyázatlansága folytán a gépkocsi nekirohant az ondi árok hidkarfájának s azt összezúzva 3 méter magasból lezuhant, maga alá temetve a benne ülőket. A gyorsan érkezett segély megmentette ugyan a négy utast, de valamennyien kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedtek. A soffőr vállcsontját törte. A társaság némileg illuminált állapotban volt s nevüket nem mondták meg.

Táncmulatság Tokajban. A tokaji református egyház templomi orgonája átalakítási költségeinek fedezésére folyó évi július hó 24-én a Tokaj melletti „Bakony” ligetben táncmulatságot rendez. Belépő-díj: személyenként 2 kor. Családonként 4 korona. Kezdeté délután 4 órakor. Fedett helyiség lévén, a mulatság csakis rendkívüli kedvezőtlen idő esetén halasztatik el a következő vasárnapra. Felülfizetések a jótékony célra köszönettel fogadtatnak.

Tűz a vidéken. A múlt héten Homonnán kigyuladt Reich Adolf kereskedő raktárhelyisége s az ott elhelyezett áruk megsemmisültek. A tűz tovaterjedésének megállításában tevékeny részt vett gróf Andrássy Sándorné is, ki a legnagyobb ügyességgel és buzgalommal maga kezelte az uradalmi feeskendőt. Az ilyen példák természetesen megtermik gyümölcseiket a nép erkölcsi életében.

Telefon Homonnán. A kassai m. kir. posta és távirda igazgatóság intézkedett, hogy Homonna a telefon hálózat kiépítésével a távbeszélő forgalomba mielőbb bevonassék. A munkálatok már megkezdettek s a homonnai telefon augusztus 15-én a közforgalomnak átadható lesz.

Kereskedelmi hírek. A sátoraljaujhelyi kir. törvényszéknél legutóbb a következő új cégbejegyzések történtek: Homonna: Frenlich Dezső és Sámuel, bőr- és cipő üzlet. — Királyhelmez: Bodrogközi gazdák

takarékpénztára és jelzálog intézete részvény társaság. Alapítóke 150.000 korona értékű 1500 darab 100 koronás részvény. Igazgatóság: Szmrecsányi László, Gerlőczy Béla, br. Sennyey Béla, Szekeres Ödön, Szilágyi Bertalan, Keresztury József, Dobay Lajos, Szmrecsányi Béla, Allender Frigyes és Pauliczky Gusztáv. — Ugyancsak itt említjük meg, hogy a sátoraljaujhelyi kir. törvényszék Reichard I. itteni kereskedő ellen a csődöt elrendelte. Csődbiztos: Wieland Lajos kir. ítélőtáblai bíró, tömeggondnok dr. Ambrózy Ágoston, bejelentési határidő: augusztus 23.

Betöréses lopásért. Mozgó Nadzán Mihály régi jóismerőse az ujhelyi rendőrségnek. Egy esomó bűnterheli a lelkét, 20 esztendő napszámos és már is esztendőket töltött a fogházban. Most azután alaposan végzett vele az ujhelyi törvényszék. Betöréses lopásért 3 évi fegyházra ítélte és ilyen formán a jeles Mozgó — hosszabb időre — a hüvörsre került.

Jég a szomszédban. A szomszédos Szabolcs vármegyében is kegyetlen jégeső pusztított a múlt héten, mikor a tokaji, tarcali és kereszturi határokat másodizben verte tönkre. Az Ólaszliskával határos Balsa községben a még lábom levő terményeket teljesen elpusztította, a Nyírség sok virágzó s dus termést ígérő szőlőjét tönkreverte s Nagykállóban egy Szabó Menyhért névű birtokos nőt szőlőjében az óriási jég agyonvert.

Menyasszonyi kelengyék

beszerzésére ajánljuk Schön Sándor és Barna D. előnyösen ismert céget.

Javitó és magánvizsgára előkészít egy másodéves joghallgató. — Cim a kiadóhivatalban.

Sokan vannak kiket a Szegő Sándor cég hirdetése érdekel. Tessék elolvasni!

Egy jó családból való izr. urileány ajánlkozik izr. uri családhoz házi kisasszonynak, ki már ilyen minőségben alkalmazva volt. Esetleg elárúsítónőnek is elmenne. Cime meg tudható a kiadóhivatalban.

NYILT TÉR. *)

Dr. HALÁSZ

féle

„SANITOL“

száj- és fogápoló szerek.

Minden eddig létezőnél tökéletesebb és megbízhatóbb szerek,

melyek a legújabb megállapított tudományos és klinikai vizsgálatok alapján egyedül sikeres és helyesnek talált alapelvek szerint készülnek. Használati utasítás szerint eljárva, a fogakat megvédik a romlástól. Végtelen kellemes szájíz. Ideálisan tiszta száj és fogak.

Megfizethetetlen előnyük,

hogy rendszeres használat mellett megvéd a heveny fertőző betegségektől (vörheny, kanyaró, torokgyík stb.) és azért gyermekek részére már ez okból is különösen alkalmas a használatuk. Ideális szép és jó fogak. — Kaphatók használati utasítással:

Xrabéczy Kálmán gyógyszerész és illatszerüzletében Saujhely. Nagy üveg szájvíz 2 kor., kis üveg 1 kor. 20 fillér. Fogpor 1 korona. Fogkefe 1 korona 40 fillér.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. Adriányi Béla.

Főmunkatárs: Majtényi Géza.

Helyettes szerkesztő: Roboz Hugó.

Laptulajdonos: Éhlert Gyula.

A nyár legnagyobb alkalmi vásárja

SZEGŐ SÁNDOR sátoraljaujhelyi cég az ez idénről visszamaradt összes nyári ujdonságait még eddig nem létezett olcsó árban árusítja el.

Batiszt bluzok 1 90, 2-45 és 3-10 kr.
Csipke Bluzok 3 80, 4-75 és 6-20 „
Vászon aljak 5-25 7-20 és 8-50 „
Lüszter aljak 5-50 6-75 és 9-20 „

Chantung ruhák 10-25, 12-50 és 15-50 kr.
Vászon kosztümök 9-50, 11-20 és 14-80 „
Pongyolák 3-80, 4-75 és 5-50 „
Gyermek ruhák 1-20, 2-15 és 3-60 „

Lüszterkabátok 6-50, 7-25 és 9-50 kr. Selyem kabátok 12-50, 14-80 és 17-50 kr.
Angol raglánok 7-50, 9-— és 12-50 kr. **Napernyők** 2-80, 3-75 és 4-40 kr.
 Fűzővédők (batiszt mellénykék) —48 és —75 kr.

Állandó **Bluzvásár** július hó végéig.

BORHEGYIE LITHIUMOS BORVIZ

kiváló nedvhajtó. Sziklából fakadó természetes gyógyásványviz.

Főraktár Sátoraljaujhelyben:

Vilkovszky és Tóth czégnél.

Eladó

110 szekér elsőrendű és kitűnő minőségű

széna és sarju.

Czim a kiadóhivatásban tudható meg.

Eladó erdő.

Egy 13 hold 30 éves tölgyfa erdő Károlyfalva mellett eladó.

Értekezni lehet: **Tarczal János** tulajdonosnál Sárospatakon.

Női felső kereskedelmi iskola Debreczenben.

Az 1715-ben alakult Debreceni Kereskedő Társulat az általa 1857-ben alapított kereskedelmi tanintézetét egy újabb, immár hatodik tagozattal, a három évi folyamán női felső kereskedelmi iskolával bővítette, mely nyilvános jogú s folyó évi szeptember hó 1-én az alsó és középső osztály fog megnyitni. Ez az iskola, mely a fű felső kereskedelmi iskolákkal teljesen egyrangú, a nők részére biztos kerest forrást nyújtó új életpályát nyit meg. Az iskolafőntartó az anyaiskola céljaira szolgáló, a haladó kor igényeinek mindenben megfelelően berendezett nagykiterjedésű épületével szomszédos telkén a női felső kereskedelmi iskola és az egy éves női kereskedelmi tanfolyam részére legközelebb külön épületet fog emelni.

Erzsébet-Sósfürdő

BUDAPEST-KELENFÖLD.

Telefon 40—84. Villamos közlekedés

A modern kor igényeinek megfelelőleg berendezve: gőzfűtés, villamos világítás. Pontos kiszolgálás. **Gyógyjavallatok:** Általános gyengeség, idegszabák, izom- és izületi csúsz, köszvény, székrekedés, aranyér, alhasi vérbőség, máj és epeutak megbetegedése, főleg női bajoknál, minők: tisztulási rendellenességek, hüvely- és méhgyulladás, idült méhlob, huygutak megbetegedéseinek medenczebeli lobok után visszamaradt izzadmányok sterilizálásánál. Ivókúra és forró légfürdők, vibrációs massage stb. T. cz. vendégeinket kívánatra saját fogataink várják a vonatnál. Állandó orvosi felügyelet. A gyógyhelyre vonatkozó bővebb felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság, amely egyszersmind a Budai Királyi Keserűviz az elismert legjobb hashajtóviz szállítását is eszközözi.

LEGUJABB SZERKEZETŰ

CZIMBALMOK

Schunda Venczel József
cs. és kir. udvari hangszergyáros

hirneves gyártmányaiból

nagy választéku

állandó bizományi raktár van

Sátoraljaujhely, Deák-utca 3. szám alatt.

Igen kedvező részletfizetési módokat.

Vidéki megrendeléseket azonnal szállít.

Zemplén-Ladmóczi Mész- és Agyagipar Részvénytársaság Sátoraljaujhely.

Ajánljuk a t. építő, építész és mészkereskedő urak szíves figyelmébe az általunk kizárólag fával égetett, teljesen kőmentes

I. rendű darabos meszet,

mely kiadós voltánál fogva az összes hazai termékeket felülmúlja.

Levélbeli megkeresésre azonnal válaszolunk, távirati megrendeléseket elfogadunk.

Zemplén-Ladmóczi Mész- és Agyagipar Részvénytársaság.

Sürgöhyeczim: Mészársaság Saujhely.

Telefon szám: 32.

Eladó ház.

Kazinczy-utcai emeletes ház, mely áll négy modern lakásból, udvar és kertből, mely utóbbi házteleknek is igen értékes, igen jutányosan és a legkedvezőbb feltételek mellett eladó.

Tizenegy évig még állami adómentes. — Bővebb felvilágosítás nyerhető dr. Székely Albert ügyvédi irodájában Sátoraljaujhely, vagy a tulajdonos budapesti lakásán (I. Enyedi-utca 18. II. em. 3. ajtó).

Csapó Lajos.

VÉDJEGY

ZSEBEN HORDHATÓ

LEGOLCSÓBB

KRISTÁLYLIMONÁDE ÉS LEGJOBB LIMONÁDE

Poralakban előállított limonádé.

Egy adag 6 fillér. — Touristadoboz 12 adaggal, zsebben kényelmesen hordható alakban 80 fillér.

Kirándulásokon, sport-tourákon, hadgyakorlatokon kitűnő szolgálatot tesz.

Bármely vízben oldva kitűnő limonádét ad.

Készíti: **KERTÉSZ ERNŐ** gyógyszerész
 kristály limonádé gyára Szabadkán. Kapható mindenütt.